

Ročník XX.

leden 2011

číslo 1

Ke chvále slova upřímného

Jsou smutné domy bez oken
můj drahý
zahrady bez stromů
a stromy bez květů
obloha bez slunce
a ptáci bez zpěvu

A srdce naše i ústa
smutná jsou beze slov
kterými se přelévá
něco ze mne do tebe
a z tebe do mne můj drahý

Josef Veselý

Foto: Marek Bambušek

Úvodem

To je krása setkat se o svátcích s milými lidmi a důležitými věcmi.

Předzpěv Janova evangelia zve: „Těm, kteří přijali Ježíše, dal Bůh moc stát se božími dětmi“. Možnosti nás vždy lákaly.

Řadu měsíců je řeč o krizi. Co nás naučila? V čem jsme zchudli? Kde šetříme? Objevili jsme v něčem bohatství? Projevujeme se statečněji? Koho jsme se zastali? Vyslechli jsme ve sporu nebo pomluvě druhou stranu? Jakou dobrou knihu jsme v loňském roce přečetli? Četli jsem víc než loni dětem nebo vnoučatům? Koho si v naší zemi vážíme? Kdo by měl promlouvat v televizi? Zdalipak jsme napsali do televize nebo rozhlasu jaký pořad se nám líbil (nebo nelíbil)? Zlepšení nepřijde samo.

Lidskost neroste jako dříví v lese. Buďme pevní na sebe, přísní na politiky a milosrdní na kajícíky. Neskuhrejme a nepomlouvajme. Práce v novém roce máme dost. /v

ADVENT ZATÍM BEZ KONCE

Než se nadějeme, uteče advent, utečou Vánoce i Silvestr. Dárky „od Ježíška“ ještě chvíli těší, z Ježíška v jesličkách nám zbude naše Pražské Jezulátko, a to už nám naděluje jen poštovní poukázky typu A, aby mělo na nové šatičky a střechu nad hlavou. Střechu lepší, než byla ta v Betlémě. Kostely nabitě o půlnoční lidmi se zase vyprázdňují a zůstane hrstka věrných. Našel vůbec někdo v této době cestu ke Kristu? Nescvrkává se to Boží království každým rokem úmrtím „pravých“ katolíků? Ve chvíli takových obav je dobře si připomenout, koho bral Ježíš za svého života vážně. Jaké to lidi on vyhledával a chválil. Zacheus, Samařanka, Matouš, Magdalena, lotr na kříži. „Nejsi daleko od Božího království“, slyšeli od něho. Nejsou daleko od Božího království ani dnes např. manželé, usilující o udržení svého vzájemného vztahu. Rodiče, kteří neházejí flintu do žita kvůli nezdárným dětem. Když student nechce udělat díru do světa, ale jednou poctivě sloužit společnosti, tam je Boží království blízko. Kdekoli kdo pracuje poctivě, nešplhá a neintruje, tam je Boží království blízko. Kde zdravotní sestra nepočítá hodiny, ale chce pomoci, tam

Politika má být činností, která upravuje pospolitý život lidský, aby lidé vzájemně, svorně a výhodně žít mohli podle přirozených zákonů na základě společných pravd a vzájemné přízně...

Knihy jsou nejněvnějším přáteli, rády s námi rozmlouvají, dávají nám návod, povzbuzují nás, utěšují a jako přítomné nám předvádějí i věci našemu zraku vzdálené.

J.A.Komenský, Jak dovedně užívat knih

je Boží království blízko. Kde lékař nehrozí odchodem kvůli penězům, tam je Boží království blízko. Krátce: všichni, kteří slouží bližním a používají darů, které dostali nezištně k dobru spoluobčanů, ať o Bohu vědí málo nebo vůbec nic, patří Ježíši Kristu (Mt 25,37-40). Zaslouží si nazývat se ČLOVĚK. Na konci života je čeká překvapení. Bůh má totiž advent bez konce, lépe řečeno – dokud bude poslední člověk živ, čeká Bůh na jeho příchod. A tak můžeme meditovat po celý rok, kdy to království Boží začíná a kdo do něho směřuje. Možná, že tak rozeženeme naše obavy, obavy věrných katolíků.

Jan Rybář

BOHATSVÍ VÁNOC

Nepočítaných tisíciletí trvalo, než mohl Bůh přijít mezi nás takový, jaký je. Lidé potřebovali být kultivováni, vychovávaní, aby dokázali rozpoznat pravou tvář Boha. Aby ocenili krásu jeho jemnocitu, jeho ušlechtilost, věrnost, milosrdenství a toužili se mu podobat. (Dlouho a dlouho měli zalíbení v krutých hrách, veřejných popravách, mučení a krvavých zápasích.) Židovství a křesťanství ukazuje, že Bůh není živěn obětmi ani našimi modlitbami, nepotřebuje dvůr opěvující jeho skvělost.

Bůh má zdravé sebevědomí.
Pro sebe nechce nic. Jeho radostí je dávat.
Nemusíme si jeho přízeň teprve získávat.

Není samozřejmé takového Boha přijmout, stále jsme přitahováni mocí a leskem mocných.
Mesiáš nepřišel v rouchu krále, velebně ani papeže. Nemá to zapotřebí. Maminka také uprostřed noci přijde k dítěti třeba jen v noční košili.

Bůh slouží nám.
Proto se před Bohem skláníme.

Bohu sloužit nemůžeme, nemáme čím.
Člověku se klanět nelze.

Člověku sloužíme. Tím se můžeme Bohu přibližovat.

Hrbit se před člověkem je slabost.
Zotročovat druhého, povyšovat se nad druhého, je hříchem.

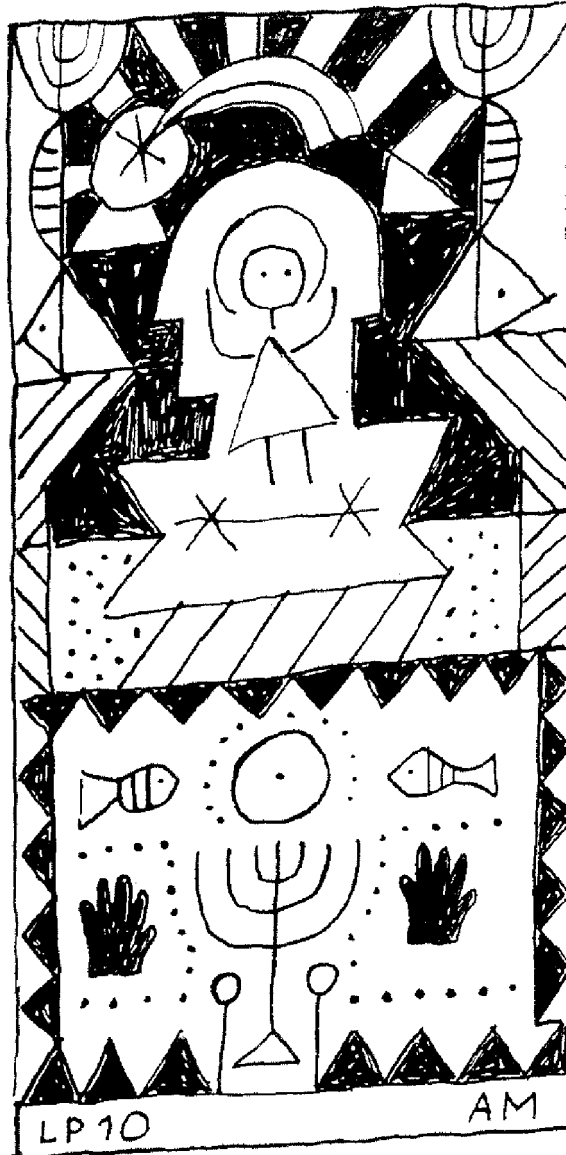
Manipulovat s člověkem i s Bohem je hřích.
Sloužit potřebnému je ctností.

Bůh se zaslavil nám, proto jsme se zaslavili jemu, jeho věci ve vzdělávání a uzdravování lidí, vztahů a budování světa. /v

Nový rok

Holčička Golda
hnědé oči modrá zástěra
potok rezavých vlasů
teče po ramenou
maminka loupe granátové jablko
nakrájí čtvrtky
namočí v medu

Eva Milotová

Co by podle našich dětí dnes řekl Jan Předchůdce Páně

Dětem: nemluvte sprostě, berte si příklad z rodičů, nelžete, nesedte stále u počítače, zdravte, poslouchejte rodiče, nebuďte drzé, učte se, dbejte na svou bezpečnost.

Rodičům: starejte se více o děti, nehádejte se, nemluvte sprostě, nerozmazlujte děti, nenechávejte novorozeňata na ulici, nekuřte, nepijte alkohol, netýrejte děti, čtete dětem, nedávejte děti do dětských domovů, dovoďte jim koníčky, které je baví.

Učitelům: nekuřte, buďte spravedliví, nehledejte náplň života jen v penězích, nepřetěžujte žáky.

Politikům: buďte spravedliví, nehádejte se, neskákejte si do řeči, snižte si platy a dejte peníze na charitu, nedělejte plakáty proti jiným politikům, nenaďávejte si, nebuďte hodní jen na sebe, chovejte se slušně k jiným politikům, nevytahujte se.

Řidičům: neopíjejte se, jezděte pomalu, dodržujte dopravní předpisy, vyměňujte si na zimu pneumatiky, nekuřte v autě. /js

Stisk ruky

To přece víš
jak člověk buduje
mosty k člověku
slovem a úsměvem
upřímným stiskem ruky

Stisk na přivítání
i na loučení
Stisk na odpuštění
i na věrnost

Vždycky tu začíná
tajemná transfúze
od srdce k srdci

Ať chceš nebo nechceš
odhalíš druhému
svou vnitřní tvář
když pocítíš
puls tvé pravdivosti
a poznává
kolik je stupňů
na teploměru lásky
i odvahy
provázet opuštěného
závějemi odcizení
v mrazivých dnech

Josef Veselý

K tobě, Bože všech bytostí, všech světů, všech časů, obracím svou prosbu. Dal jsi nám srdce, nikoliv abychom jeden druhého nenáviděli, a ruce, nikoliv abychom jeden druhého rdousili. Dej, aby nepatrné rozdíly v šatech, jimiž odíváme své křehké tělo, v našich nedokonalých jazycích, v našich směšných zvycích, v našich nedostatečných zákonech, v našich nesmyslných názorech, dej, aby všechny tyto malé rozdíly, jež se nám zdají tak ohromné a jež jsou před tebou tak nicotné, se nestaly signály nenávisti a pronásledování. Dej, ať lidé stejně nenávidí tyranii nad dušemi a stejně ji dávají do klatby jako loupež a násilí. A jsou-li už války nevyhnutelné, dej, abychom se aspoň v časech míru zbavili k sobě nenávisti a netrhali se navzájem jako divé šelmy, nýbrž využili svého bytí k tomu, abychom v tisíci jazycích, ale v jednom citění, od Siamu po Kalifornii, velebili tvou dobrotu, která nám darovala krátký okamžik, jež zveze životem.

modlitba zakončující Voltairův
„Traktát o toleranci“

NEVĚŘÍCÍ PARTNER

Pane faráři, chodím s nevěřícím partnerem a chceme se vzít. Co byste mi do manželství poradil? Jaká rizika nás čekají? Nechci o své křesťanství přijít.

Kdysi jsem se ptal jednoho zemědělce: „Začnete hospodařit na restituovaném statku?“ „Kdepak, moje žena je učitelka.“ Kdyby jim statek nebyli ukradli, byl by si vzal selku. Obchodník potřebuje manželku „do obchodu“.

Křesťan je záchranář. Chce-li záchranář zůstat záchranářem, potřebuje, aby si manželka jeho povolání vážila a podporovala jej. Kdyby se mu vrhala s pláčem okolo krku, že ho nikam nepustí, když houkají k ohni, skončil by.

Pokud partner pochází z dobré rodiny, přijímáme s ním také jeho rodinu a jeho rodinnou kulturu. Je tedy důležité, abychom si byli vědomi, co vše nás i toho druhého formovalo a vážili si toho u sebe i u druhého.

V manželství je důležitá úcta jednoho k druhému. Potřebujeme vědět koho si bereme a o co ten druhý usiluje, počítat s tím a stát při něm (tolerance je nedostačující). Líbí-li se mi sportovec, nebudu mu vyčítat, že určitý čas bude sportu věnovat a budu mu fandit.

My křesťané máme často malé sebevědomí. Dlouho nás pomlouvali a ponižovali. Potřebujete tedy vědět, že křesťanství (přes všechna velká historická a současná selhání křesťanů) je velikou kulturou.

Někdy v 17 letech jsem si řekl: „Narodil jsem se jako křesťan, ale co když existuje něco lepšího?“

Stanovil jsem si kritéria: „Jakou hodnotu a jaké postavení ve společnosti má - v kterém náboženství nebo kultuře - žena, dítě, postižený člověk, vězeň?“

Nejlépe mi ze srovnávání vyšlo křesťanství. Člověk je obrazem božím. Mám být božím obrazem nejen člověku, ale i zvířeti, všemu stvořenému a vytvořenému. (Božena Němcová v „Babičce“ popisuje, jak se jedná s lidmi, s chlebem, stromem, potokem, se zvířaty ... jak se chovat k bláznivě Viktorce.) To je kultura!

Dětské domovy, nemocnice, všeobecné školství a zdravotnictví, sociální, zdravotní a důchodové pojištění pro všechny, deklarace lidských práv atd. to vše je ovocem křesťanské kultury. Naše (evropská, západní) společnost přijala tyto hodnoty za své a ostatní svět k nim klopotně směřuje.

I nevěřící lidé jsou velice ovlivněni křesťanskou kulturou, aniž si to uvědomují.

Ani chodníky na našich ulicích nejsou samozřejmostí.

Můj příbuzný, který je misionářem v Africe, vyprávěl, že večer nerad chodí venku. Žádné osvětlení neexistuje a jede-li černocholec na kole (samozřejmě bez světla), pak ve tmě (pokud

nená černocholec otevřenou pusou) nemá šanci uskočit. Jedou-li domorodci v autě, neosvětleném, je z toho malér větší. Na pohřbu, všichni vyvádějí a nařikají, ale nikdo je nepřinutí, aby vybudovali chodníky. Nechápu k čemu chodník a „to by bylo moc práce“. Lidský život u nich má jinou hodnotu než u nás.

Nacisté zakázali Židům chodit po chodníku, „ten je pro lidi, dobytek na chodník nepatří“.

Každý, kdo chodí po chodníku, užívá ovoce naší kultury.

Křesťanství je velikou kulturou.

Jako si my vážíme nekostelových lidí, tak také potřebujeme pro sebe úctu druhých.

Známe nekostelové lidi, kteří žijí v pěkném manželství, žijí ušlechtilé, dobře vychovávají děti, mají sociální citění, jsou solidární s potřebnými, pracují pro povznesení společnosti, chovají se dobře k životnímu prostředí atd. Nemáme rádi primitivní odsuzování věřících.

Vzpomínáte na Ježíšovo vyprávění o zbožném farizeji v chrámu („Bože, děkuji ti, že nejsem jako ti bezbožníci, např. jako táhlhleten výběrčí daní“)? Mnoho lidí je jakýmsi farizejem na rudy, jsou spokojeni, že nepatří k těm hrozným pánbíčkářům, pohoršují se nad druhými, ale nekladou si otázku kde byli, když bylo někde někomu zle a co oni a jejich rod udělali pro povznesení společnosti. Řada z nich se povyšuje a myslí si, že má čisté ruce (možná je měli v kapsách).

My křesťané si přiznáváme, že jsme mohli vykonat mnohem více než jsme udělali, ale přispěl někdo více pro povznesení světa než křesťané?

Kdo si váží sebe, váží si druhého, má úctu k druhému a je mu drahá jeho čest.

Pokud je váš partner hledajícím člověkem, nebude váš vztah s Bohem snižovat. Pokud je dost pokorný a umí si přiznat své chyby, přeneše se přes vaše chyby a nebude je připisovat na vrub křesťanství.

Bude-li vidět, že vám „víra“ pomáhá být lepším partnerem a rodičem, nebude žárlit, bude mít úctu k vašemu životnímu postoji k Bohu.

Bylo by málo, kdyby pouze zastával názor: „Nebudu ti bránit chodit do kostela“. Máme podporovat v dobrém jeden druhého.

P.F. 2011

Miroslav Rada 2010

Tedy on /Simeon/ vzal jej /Ježíše - dítětko/ na lokty své a chválil Boha. Luk. 2,28

Ve společenství je síla, proto není jednoduché žít v manželství s partnerem, který nesdílí naše naděje.

V každém manželství je důležité, aby partneri měli stejně srovnané hodnoty.

Také být sám na náboženskou výchovu dětí není jednoduché.

Tím víc tedy potřebujete živit svůj vztah k Bohu. „Víra“ je vztahem a každý vztah má růst, může také slábnout a může umřít.

Je důležité, abyste všechno dávno před svatbou všechno probrali. Hledejte spolu odpovědi na vážné otázky (po smyslu života, jaké jsou nejdůležitější hodnoty, jak to je se smrtí a další nadějí ...)

Váš partner vám může být přínosem pro vaše životní hledání (máme být stále hledajícími lidmi), jeho otázky vám mohou pomáhat zbavovat se vlastního náboženského balastu. Podobně vy můžete být přínosem pro jeho hledání.

Neobracejte jej „na víru“, mějte úctu k jeho svobodě a přesvědčení.

Manželství s nekostelovým člověkem je víc náročnější než si zřejmě myslíte. Vyžaduje větší zralost obou. Ale několik takových pěkných manželství znám.

Přeji Vám, aby se vám ve všem dařilo.

Je pravděpodobné, že jsem něco důležitého zapomněl, ozvěte se, můžeme pokračovat.

/v

26. MALÉ SYMPOSIUM – TENTOKRÁT O PRAVDIVÉM POZNÁNÍ

Doba, ve které žijeme, si zakládá na tom, že vše, na čem závisí kvalita života lidí, je výsledkem **vědeckého poznání**. To je založeno na zkušenosti a jejím kritickém zpracování a na důkazech.

Ale ukazuje se, že ve skutečnosti lidé, kteří rozhodují o našem údělu, se řídí spíše svými zájmy nebo zájmy svých stran a prezentují je jako pravdu – to je **poznání utilitární**.

Je i **poznání umělecké**, které staví na ideálech krásy (podmíněných duchem doby) a které často osloví mnoho lidí zejména v umělecké literatuře, ale i v architektuře a výtvarném umění.

„Vědění je pesimistické, optimismus je aktem vůle a víry“ Podle A. Gramsciho
„Proto, věrný křesťane, hledej pravdu, slyš pravdu, uč se pravdě, miluj pravdu, mluv pravdu, drž pravdu, braň pravdu až do smrti, neboť pravda tě vysvobodí od hříchu, od ďábla, od smrti duše, a konečně od smrti věčné, kterou je věčné odloučení od boží milosti...“
Mistr Jan Hus

Pravda nikdy netriumfuje, ale její odpůrci nakonec vymřou, a pro další generace se stane samozřejmou.
Max Planck

Poznání náboženské se opírá o interpretaci prorockých vizí a inspirovaných textů a často používá metafor, které v člověku rozeznávají archetypální hlubinné zkušenosti.

Pro každodenní život lidí je však rozhodující **poznání životní** – mohli bychom také říci – osobní zkušenost a tradice společenství. Jde v něm o hledání smyslu života a způsobů jeho naplňování. Velkou roli zde hraje poznání toho, co je a co není správné, a často je čistota tohoto poznání znehodnocena tím, co se osvědčilo (prospěchářským pragmatismem, chytráctvím), místo aby rozhodovala moudrost.

*U pramene poznání žízeň svou chci tišit
z křišťálové studny pravdu pít.
Však navždy od ostatních budu se lišit,
a jinou cestou budu muset jít ...
Blému oblázkou
položím otázku:
Co je lepší?
V blahé nevědomosti žít,
vždyť v jednoduchosti je krása?
Nebo za poznáním jít,
když krutá pravda duši drásá?*

Lada Skotnicová, vnučka

V hledání pravdy lze rozlišit tři kategorie lidí: Jsou skuteční „**hledací pravdy**“, kteří stále přemýšlejí, co z obrovské nabídky informací „odvrhnout a za čím se dát“.

Daleko více je kolem nás „**majitelů pravdy**“ – lidí, kteří své často omezené znalosti považují za jediný správný výklad skutečnosti a směrnici pro svou životní cestu či vědecké bádání.

Kolem vědy – a vlastně všude kolem nás – se také pohybují „**lovci kariéry**“, kteří znalosti a poznatky berou jako příležitost ke svému osobnímu vzestupu a podle toho si vybírají to, co hlásají.

*Na nevědomosti je nejhorší, že nikdy nevidí,
jak je nevědomá.* Carl Gustav Jung

P. F. 2011

Vladimír a Ema Smékalovi

PROČ ROZLIŠOVAT DOBRÉ A ZLÉ

*Morální integrita soudce
stojí v základu spravedlivé společnosti*

Téma předlistopadového členství v komunistické straně se vrací neustále do veřejného prostoru a zdá se, že se jej hned tak nezbavíme. Mocný impuls tomu byl dodán na konci listopadu, kdy jeden ze senátů Ústavního soudu rozhodl, že veřejnost má právo vědět, kdo ze soudců byl členem KSČ k 17. listopadu 1989.

Zvedla se proti tomu vlna nevole, argumentující dvaceti lety odstupu a honem na čarodějnice. Ne, o žádný mccarthismus nejde. Soudci by měli být první z těch, kteří cítí, že není v pořádku, když spory spojené s nedemokratickým čtyřicetiletím naší země soudí člověk, který jej skrže členství v KSČ pomáhal budovat a udržovat. Pokud takovou základní věc necítí – a řada kauz uplynulých let ukázala, že řada soudců tuto rozlišovací schopnost nemá – je na místě se ptát, zda umí nalézat spravedlnost i v jiných oblastech a zda mají být soudci.

Spravedlivý soudce a jeho morální integrita stojí v základu spravedlivé společnosti. Není náhodou, že svatovítský děkan Kosmas zachytil vyprávění bájných starců o soudci Krokovi, jehož předcházal ustavení českého knížectví. A že biblický Starý zákon ukazuje na totéž, totiž že izraelská společnost dlouho stála na soudcích a že teprve po nich přišel král.

Především soudci nesou zodpovědnost za to, zda je většinově rozšířen princip a pocit spravedlnosti či nespravedlnosti. Jistě, soudí podle zákonů přijatých parlamentem, nicméně z řady současných a minulých kauz vysvítá liknavá a nedostatečná práce soudců. Mnohdy vůbec nejde o nalézání spravedlnosti, ale o schování se za formalistickými výmluvami. Nic přitom nepodkope společnost spolehlivěji, než když se všeobecně rozšíří pocit nespravedlnosti.

Téma členství v KSČ po dvaceti letech

Je smutné, ale současně i přirozené, že víc než dvě dekády po pádu reálnosocialistického režimu řešíme členství v KSČ. Plyne to z toho, že naše společnost neměla odvahy a sílu udělat po listopadu 1989 radikální personální řez – alespoň v nejdůležitějších profesích. Soudnictví je bezesporu tou nejdůležitější, kde se tak nestalo.

Zmohli jsme se pouze na lustrace zaměřené na spolupracovníky Státní bezpečnosti. Těžko dnes kdo posoudí, kolik agentů udávalo z přesvědčení a s radostí. Zato ale víme, že nebylo málo těch, kdo byli ke spolupráci donuceni pohrůzkami existenčního rázu. Kolik jen bylo podpisů vynucených v kriminálech při propouštění, kolik hrozbou osobní diskreditace.

Členství v KSČ mělo jiný ráz – bylo dobrovolné, často skutečně uvědomělé, jeho odmítnutí mělo vesměs za následek maximálně zastavení kariérního růstu. Přesto byla čes-

ká komunistická strana v přepočtu na počet obyvatel nejsilnější komunistickou stranou na světě.

Téma vrátil do debaty v pondělním rozhovoru v těchto novinách předseda Ústavního soudu Pavel Rychetský, který sdělil, že dotyčný nález musí respektovat, ale zásadně s ním nesouhlasí. Posleze informaci o členství ve straně přirovnal k otázce, zda „má validitu, jestli jsem byl pokřtěn jako luterán nebo katolík“.

Nechtěně připomenul soudobou bolest české i evropské společnosti. Ztratili jsme vůli k tomu pojmenovávat a hodnotit věci jako dobré či zlé. V zájmu relativistického diktátu, který káže: Každý má svou pravdu, považujeme vše jsoucí za sobě rovné. Ztratili jsme cit pro rozlišování.

Pod dojmem všeobecných práv všech ke všemu a od všeho trpíme zvrhlé výstavy, jež se zaklínají nedotknutelným právem na uměleckou svobodu a které urážejí vše, co bylo ještě nedávno posvátné. Myslíme si, že všechny formy partnerského soužití jsou stejně hodnotné a pro společnost užitečné, a tak jsou velké tlaky na to, aby přestal být zvyšován manželský svazek muže a ženy.

Až budou chtít satanisté třeba vyučovat své náboženství ve školách, budeme mít velký problém, na základě čeho je odmítnout.

Evropská unie vydala pro letošek kalendář se svátky všech možných náboženství, jen, prý omylem, zapomněla na ty, které kdysi konstituovaly celou západní civiliza-

NEMŮŽEME SE JEN BAVIT

Skandály dnešních politiků sledujeme se stejným znechucením jako někdejší tupost těch komunistických. V zemi se rozrostla korupce na komunální, krajské i centrální úrovni. Rozevírají se nůžky mezi chudými a bohatými. Sociolog Milošlav Petrušek je značně kritický k tomu, co se stalo s naší společností za uplynulých 10 let.

Jak se změnila česká společnost za posledních deset let?

Rozdíl mezi rokem 2000 a 2010 je velmi podstatný. Deset let ve vývoji mladé demokracie a nově ekonomicky uspořádaného systému je historicky dlouhá doba. Byla především více či méně úspěšně dokončena privatizace - zda se podařila, nebo ne, ponechám na ekonomech. Pro mě jako sociologa je zajímavé, jaký je důsledek tohoto privatizačního procesu.

Jaký máte na mysli?

V průběhu posledních deseti let se vytvořila nová skladba společnosti - objevili se „noví bohatí“, ale i „noví chudí“. Běžně dnes čteme o miliardářích, kteří tu konají dobročinné akce, tu něco někde skupují podniky. Na druhé straně stojí vrstva společnosti, která tu ještě v 90. letech nebyla - noví chudí, a dokonce sociálně vyloučení.

Jací jsou naši noví bohatí?

Problém je, že jejich značná část nedisponuje kulturním kapitálem. Jsou sice ochotni sponzorovat výstavbu fotbalových a golfových hřišť, ale těch kultivovaných nových bohatých, kteří jsou ochotni investovat do kulturních aktivit a vzdělání, je neúměrně málo. V USA jsem měl možnost setkat se s jedním

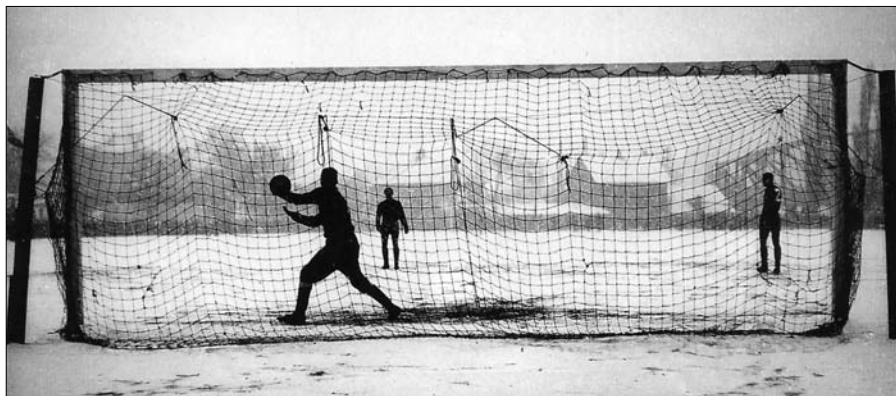
ci – svátky křesťanské, jako jsou Vánoce či Velikonoce. Aby to pro příště vyřešila, nebude tam svátek vůbec žádný. Vsjó rovnó.

Odvaha rozlišovat

Nešťastná země, kde si předseda Ústavního soudu myslí, že lze srovnávat členství v totalitní komunistické státostraně s členstvím v církvi skrze křest. Nelze. Církev nenavádí člověka, aby útočil na samou podstatu společnosti a lidství, jako to činila komunistická doktrína.

Pavel Rychetský zřejmě podléhá iluzi, že lze vyloučit všechny hodnotové vlivy na rozhodování veřejných činitelů. Nelze a je to dobře. Každý jsme zformováni svým rodinným prostředím, vzděláním, kulturou, v níž jsme vyrostli. Měli bychom se pouze snažit, abychom my a generace následující byli ovlivňováni hodnotami dobrými, především těmi, z nichž vyrostla naše civilizace a na nichž dosud stojí. Například svoboda lidské bytosti není v jiných civilizačních okruzích ceněna stejně jako u nás. K tomu bychom ale potřebovali právě onu odvahu rozlišování, která nám zoufale schází.

*Stanislav Balík, vedoucí Katedry politologie
FSS MU, LN, 5.1.2011*

milionářem, který odešel z Československa v roce 1939. Byl prototypem člověka, který disponoval ekonomickým i kulturním kapitálem. Měl obrovskou sbírku obrazů, specializoval se na francouzské impresionisty. Mě ale nejvíce zaujalo, že platil pravidelně dvěma českým studentům pobyt na New School for Social Research. Jejich povinností bylo jednou za rok přijít k němu na večeři a referovat o svých výsledcích. Tohle mi u našich bohatých chybí.

Přesuňme se k druhému extrému. Chudí lidé tu přece byli vždycky, v čem tedy spočívá ta změna?

Extrémní chudoba a fenomén sociálního vyloučení nabývaly tak výrazné podoby, že se s těmi lidmi téměř dennodenně setkáváme. Zvykli jsme si, že se pro ně pořádají charitativní akce, zvykli jsme se k nim nějak vztahovat, v horším případě je ignorovat nebo jimi pohrdat. To není tak úplně samozřejmé, protože každá společnost si ke svým chudým ve svém vývoji vytváří nějaký postoj.

Takže platí, že vyspělost společnosti se pozná podle toho, jak zachází se svými chudými?

Jistě. My dnes už například víme, že středověk uměl se svými chudými zacházet, měl velmi rozvinutou charitativní síť, o kterou se staraly zejména kláštery, ale i některé měšťanské instituce či cechy. Chudí a bohatí existují ve všech typech společnosti, to samo o sobě žádného sociologa neudivuje. Ale když se nůžky mezi bohatými a chudými příliš rozevrou a když se chudí začnou organizovat, dochází ve společnosti ke stavu ohrožení. Může dojít k sociálnímu konfliktu.

Co dále vás na poslední dekádě překvapilo?

V roce 2000 se nám ještě mohlo zdát, že se podaří zvýšit úroveň politické kultury. Dnes už víme, že se nám to nepodařilo. Politická kultura je u nás skutečně nevalná. Nejlépe je patrná z verbálních vystoupení našich zastupitelů ve Sněmovně. Když posloucháte některé poslance, jakým jazykem mluví, kladete si otázku, zda jsme do urny hodili ten správný listek.

Není to tak v každé demokracii, že v parlamentech nesedí jen chytří a kultivovaní lidé?

Ale ano, vzpomeňte si na Gottwalda ve sněmovně v roce 1929, kdy hřímal: „Přišli jsme

vám zakroutit krkem a budeme se to učit od ruských bolševiků!“ To je problém většinové demokracie, který opravdu neumíme vyřešit a s největší pravděpodobností se s ním nedá nic dělat. Stále tedy platí slavný Churchillův bonmot, že demokracie je špatný způsob vládnutí, ale nejlepší, který známe.

Pak si však nemusíme vyčítat, že se nám nepodařilo zkultivovat politickou společnost. Co když to prostě nejde?

Já bych to tak kategoricky neviděl. Myslím, že se dalo udělat mnohem víc. Kdyby se místo politických šarvátek mezi stranami a straníčkami alespoň část politiků věnovala kultivaci veřejného mínění, nutně by se to muselo zpětně projevit v politické kultuře. A mnoho, velmi mnoho zde dluží společnosti vzdělanci, inteligence: znechucení není program, parafrázujeme-li TGM.

Jenže jsme často konfrontováni s korupčními aférami, které mizejí do ztracena. Pokusy o kultivaci politiky pak mohou působit jako výsměch.

To je možné, protože korupce a vymahatelnost práva jsou další závažné jevy, které se během posledních deseti let vyostřily. Lidé mají často oprávněný pocit, že se svých práv nedočkají. Ale jestliže se tento pocit bude rozšiřovat, je to pro demokratický systém nesmírně nebezpečné. Minulý režim ztroskotal na tom, že ztratil legitimitu. Lidé mu přestali věřit. Náš současný demokratický systém tu legitimitu pozbývá každou nevyřešenou kauzou, o níž se napřed mediálně mluví a vy se nedozvíte, jak dopadla a co se vlastně stalo. Až se někdy zdá, jako by té korupce bylo více než dříve, ale není to úplně tak. V roce 1926 řekl T. G. Masaryk v rozhovoru s Karlem Čapkem v Lidových novinách: „Vím, že naše veřejnost jest již příliš unavena korupčními skandály. Jde nyní o to, aby se veřejnost hlasitě ozvala.“ On korupci konstatoval, protože tento jev se bohužel od demokracie odloučit nedá, dodal však, že by se veřejnost měla ozvat. A co se stane u nás, když se lidé začnou ozývat? Začne se jim hanlivě říkat petiční sdružení. Nikým přece nebyli zvoleni, nikdo je nevybral, ať si založí politickou stranu a chovají se standardně.

Ted' používáte argumenty prezidenta Klause.

Nechtěl jsem použít jeho jméno, protože vůči

pokračování na str. 12

AKTUALITY

Ekumenickou bohoslužbu budeme slavít v neděli 23. ledna v 17 h. v evangelickém kostele.

Č. Kf. akademie v Letohradě pořádá přednášku MUDr. Zdeňka Susy

„Tělo a duše ve zdraví a nemoci“ sobota 29.1. v 19 h. - ev. kostel

BESEDY SE SNOUBENCI A NOVOMANŽELY

(víra není podmínkou)

od 10. ledna každou neděli v 19 h. na faře
Téma:

- k čemu je manželství dobré
- rozdíl mezi mužem a ženou, čím se můžeme navzájem obdarovat
- zamilovanost a láska
- umění komunikace
- pravidla soužití (odpuštění, řešení sporů, hádek ...)
- soužití s rodiči (pravidla, výhody a úskalí)
- hospodaření s penězi
- trávení volného času
- výchova dětí
- obsah manželského slibu
- posílání manželů
- příprava na svatební obřad

ZÁPIS Z FARNÍ RADY 8. prosince

Návštěvy nemocných – jako každý rok, tak i letos pan farář před svátky navštíví nemocné.

Betlémy v kostelích - prosíme o jejich postavení ty, kteří o betlémy pečují.

Vánoční strom na Orlici – prosíme o jeho postavení jako každoročně skauty.

Koncerty: - Židovské písně šumperského sboru Avonotaj 12.12. v evangelickém kostele.

- Slavnostní předvedení varhan 19.12. v kostele sv. Václava.

- Rybova česká mše vánoční, zpívá sbor Familia Cantorum 25.12. na Orlici

- Zpívání u jeslí, hrají a zpívají naše děti 26.12. kostel Letohrad

- Vánoční koncert sboru Corale 2.1.

Opravy – Krajskému úřadu jsem podali žádosti o financování oprav: střechu kaple na Kopečku, střechu zvonice sv. Václava, záchranu obrazů křížové cesty na Orlici, restaurování dvou dveří kostela sv. Václava a závěsů zvonů na kostele v Lukavici.

Děkujeme paní Janě Kalouskové za pomoc při vypracování grantů.

Vikariátní technik – od listopadu má náš vikariát nového technika pana Lukáše Šejnohu.

Tříkrálovou sbírku – organizuje, jako každoročně, Charita. Prosíme o spolupráci a štědrost.

Biřmovanci – pojedou 2.-3. května na zájezd do Osvětimi a Krakova.

Příště se Farní rada sejde 19. ledna 2011.

zapsala Jana Skalická

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

9.12. Marii Stejskalovou 87 let

„VARHANY ZAHŘMĚTE“,

zpíváme v jedné mešní písni.

Generální oprava varhan se podařila, odborníci jsou spokojeni. František Vaníček pochválil varhanáře pány Roberta Ponču a Tomáše Fufilka za pečlivou práci.

Při varhaním koncertu Fr. Vaníčka jsem si říkal, kolik varhaníků na naše varhany hrálo a kdo všechno šlapal měchy, dokud nebyla elektřina? Nikdo nespočítá, kolik novomanželů při svatbě bylo povzneseno hlasy varhan, při kolika pohřbech pozůstali mysleli na své drahé, jak ohromné množství zpívajících lidí varhany doprovázely při bohoslužbách, kolik asi návštěvníků bylo povzneseno hudbou při koncertech. Můžeme být spokojeni, že varhany jsou v pořádku pro další dlouhá léta.

Poděkovali jsme varhanářům, panu Františku Vaníčkově a jeho paní za starost o celou opravu. Panu starostovi Petru Fialovi a městu za pomoc a organizování veřejné sbírky. Znovu děkujeme všem dárcům a farníkům za ochotnou pomoc při opravě. Děkujeme kostelníci paní Skalické, manželům Vaníčkovým st., panu varhaníku Pecháčkově a jeho paní, panu Františku Kylarovi. Všem, kteří jakkoliv pomohli. Za veliké množství dárců, jejichž jména ani neznáme, zástupně děkujeme panu Špačkovi.

Varhanám přeji dobré varhaníky a posluchače a aby je nezral červotoč. Vám všem dobrý sluch až do smrti a vnímavé srdce pro hlasy hudby. /v

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme panu Doc. Martinu Prudkému za krásnou a důležitou přednášku „Žid jako inspirace a provokace křesťanům dnes“.

- - -

Děkujeme panu Petru Hoffmannovi a sboru Familia cantorum za Rybovu vánoční mši, paní Monice Vychytilové, paní Janě Skalické a dětem za koncert na sv. Štěpána.

Děkujeme kostelníkům, varhaníkům, ministrantům, těm, kteří stavěli betlémy a všem, kteří přispěli ke slavení svátku.

Děkujeme sboru žambereckého gymnázia Corale za vánoční koncert.

Děkujeme vám, rodičům a prarodičům, že své děti a vnuky vedete k pozornosti vůči tomu podstatnému při slavení Vánoc.

- - -

Děkujeme všem koledníkům a těm, kteří připravovali Tříkrálovou sbírku.

- - -

Děkujeme všem lidem dobré vůle za všechno dobré v minulém roce.

Václav Vacek

KOUPILI JSME NEVĚSTU

Už naši prarodiče odebírali oblíbený časopis „Černoušek“ o misiích v Africe a posílali peníze na misie. Jako děti jsme četli knížku „Tajnosti afrického pralesa“ (vydanou v r. 1948), českého misionáře a lingvistu Pavla Šebesty (prof. antropologie a národopisu na univerzitě v Bonnu a ve Vídni, žil 1887-1967). Šebesta popisoval život trpasličích Pygmejů v pralesích rovníkové Afriky. Vzpomínám, jak jsme kroutili hlavou nad krutostí kmenových šamanů, kteří likvidovali lidi, jež se jim znelíbili, nad krutými popravami nebo nerovným postavením žen. Z vybájených knížek Karla Maye jsme měli o divoších naivní představy (May nikdy nebyl v Americe ani v Orientě).

O Vánocích k nám už po několikáté přijel náš příbuzný Aleš Vacek. Je to velice hodný, obětavý a skromný člověk. Před léty si vydělával peníze jen proto, aby mohl pomáhat potřebným dětem. Nejprve učil anglicky malé mnichy v buddhistickém klášteře na Srí Lance. Pak odjel na vlastní náklady učit černošské děti. Jeho ochotu pracovat a žít v Africe využila Česká Charita. Aleš už několikátý rok pracuje v „Adopci na dálku“ (jednou s ním byl rozhovor v Katol. týdeníku). Letos nám přivezl ukázat nevěstu, kterou si podle tamní tradice musel koupit. V létě budou mít s Ethel svatbu.

Aleš nám pokaždé vypráví o životě v Zambii (před Silvestrem měl také besedu v Orlovně).

My se zdráháme vyprávět dětem pohádku o perníkové chaloupce. (Pohádky nebyly určeny původně dětem. Jen některé lze dětem vyprávět. Kdo trochu zná pohanské: africké, indické, japonské ... pohádky, ví, že jich mnoho končí krutým vítězstvím zla – tak to v životě chodí. Většina našich pohádek je „pokřtěných“, končí dobře.) V Africe běžně nový rodič děti z prvního manželství vyžene z domu, protože by rodina všechny děti neuživila. V Zambii (která má 12 mil. obyvatel) žije milión bezprizorních dětí na ulicích. Aby zahnali hlad, čichají všelijaké chemické látky, třeba výpary lepidla. Většina z nich má AIDS. Tato nemoc se strašně šíří. I díky pověrám. Aby vdovec nestrašil duch zemřelou manželky, má se mužský vyspat s pětiletou holčičkou. Stejný recept používají k uzdravení AIDS. (Není v silách církevního nařízení takové pověry vymýtít, ani naši neškodnou pověru „veselka v máji, do roka máry“. Temperamentním Afričanům, navíc smrtelně nemocným AIDS, nelze nakázat zdrženlivost, sexualita je jedno z mála potěšení chudých lidí. Snad Afričanům poněkud pomohou preservativy.) V Zambii naštěstí není naštěstí strašný pohanský zvyk obřizka žen.

Aleš vyprávěl, jak složité situace nastávají v soužití bělochů a černochů. U černochů má muž ve všem přednost, jde první, zavazadlo zásadně nese manželka. Potká-li černoška černocho, musí se nejprve dovolit, zda jej může pozdravit. Dostane-li dovolení, pak

Aleš a Ethel (skoro)Vackovi

Mrtvý vrabec

Jenom trochu sazí a trochu peří
v celém světě žádný mi neuvěří
že tam ležel na nároží
starý mrtvý vrabec

O červnových třešních se mu snad zdálo
stál jsem tiše nad ním a poprchalo
jak tam ležel na nároží
starý mrtvý vrabec

A někdo dole v dancingu
tři bledí páni v smokingu
hrají pro cizí vkus
Stesk jim oči zavírá
když kytarista zazpívá
to nejnovější blues

Jenom trochu sazí a trochu peří
v celém světě mi žádný neuvěří
že tam ležel na nároží
starý mrtvý vrabec

Josef Kainar

teprve obřadně zdraví muže. Jídlo přináší manželka manželovi v kleče.

Jen asi polovina dětí chodí do školy. Vláda nemá dost peněz na školy a mnoho rodičů si myslí, že vzdělání není potřebné, děti jsou levnou pracovní silou.

Na mnoha dalších věcech je patrný rozdíl mezi našimi kulturami. Máme být za co vděční dávným misionářům, kteří přišli k našim předkům. My jsme po staletí vzdělávání křesťanstvím. I na soucitu s chudými a potřebnými je to vidět. Černoši, kteří zbohatli, překročí chudáka jako kaluž. Potřebujeme být kritičtí k sobě a k našim křesťanským předkům, ale buďme spravedliví a oceňme, kam jsme se díky křesťanství a řadě křesťanských obětavých osobností dostali.

Vážíme si každého, i nekřesťanských náboženství. Ale např. lidé v zemích buddhismu a hinduismu se nevypřádali ani s vlastní chudobou a negramotností. Lidem potřebným nebo postiženým neštěstím jako první pomáhají židé a křesťané (z Evropy a Severní Ameriky).

Češi nikdy neměli kolonie, ale jako běloši víme o svém dluhu lidem z jiných kontinentů. A jako obdarovaní se hlásíme k pomoci potřebným.

Alešův černý biskup chtěl, aby mu Aleš namaloval betlém. V orlickém kostele a na webových stránkách farnosti vystavíme jeho barevnou fotografii, je veselější než naše betlémy, černoši umí slavit.

Alešovi i jeho snoubence se v Letohradě moc líbilo, i na bohoslužbě. Mám poděkovat Vám všem, kteří přispíváte k „Adopci na dálku“.

Až někdy někde potkáte černou paní Vackovou nebo malé černé malé Vacky, budete vědět, odkud jsou. /v

KORUNA NA CHODNÍKU

Myslím, že umění žít je pro chudého člověka snazší než pro bohatého: tomu se to hůř definuje. Totiž, chápeme-li to umění tak, jak si já a vy myslíme.

Nedávno otiskly tyto noviny (23.12.) jméno a fotografii muže, který prý je u nás nejbohatší. Jeho majetek se páčí na 142 miliard korun. Obsahuje několik drahých aut, dva tryskáče, Boeing 737, vilu v Praze, dům ve Vraném nad Vltavou, srub v Alpách, dům v Katalánsku a na Mauriciu. Jak se ti to stalo, pomyslel jsem si, hledě na jeho slušnou tvář. Zajímalo by mě, jak k tomu přišel, co dělá, tedy čím je: jsou to jeho výrobní prostředky, či luxusní předměty? Představil jsem si jeho starosti: v těch domech musí být personál, ta auta a letadla něco stojí, i když stojí. Jet může jen jedním autem a nemůže při tom ještě letět vrtulníkem. Je-li to všechno jeho potěšením, je zbytečně drahé. Kolik dnů nebo týdnů v roce může pobýt v každém ze svých domů?

Mně se zdá rozumnější každou z těchto zálib a zábav si jenom zaplatit, najmout, vypůjčit... Nebo je snad to největší potěšení, tělesné i duševní, že je majitelem těchto věcí? To je nevýhodná forma bohatství. Nejčistší forma jsou všechny ty možnosti, a není to na člověku tak vidět.

Já považuju majetek bohatých lidí za součást společenského bohatství. Četl jsem kdesi, že společnost, která nemá boháčů, je zřejmě celá velice chudá... Bohatý člověk vždycky jaksi působí na prostředí, má i duševně povzbudivý vliv. Když jsem kdesi četl, že bohatí lidé

musejí platit daň až padesát procent nebo i víc, já bych se na to vykašlal! Pracoval bych mň. Ale napadl mi jeden způsob, který je chytrý a ušlechtilý, proto se toho stát nikdy neujme. Že by se boháčům předkládaly různé společenské potřeby, na něž stát nestačí, ať si vyberou, nač chtějí ty peníze dát: věda, kultura, sport, zdravotnictví... Ten definovaný úkol by nesl jméno toho plátce. Jako máme Strakovu akademii, Hlávkův most... a ten Sova si ty mlýny také nevzal do hrobu. Když jsme se před několika lety s Jakubem Patočkou plácali v Literárních novinách, věděl jsem, že tu musí být bohatý muž, jemuž by jenom mě mělo napadnout, že by to mohl platit, a to se stalo.

Myslím si ale, že se něco musí změnit i u nás, chudobnějších: musíme se vůči bohatství zbavit podezírání, závidění, toho třídního dogmatismu. Oni pak měli by více pěstovat kulturu, dát se vidět u dobrého díla, chodit mezi lidi. Nevím: snad i nějak pomáhat v boji s intrikány, podvodníky. A to nejdůležitější: své děti vést k práci, vzdělání a k přemýšlivému postoji k lidem a ke světu.

Taky někdy uvidíte na chodníku korunu? Zvednete ji? Já to považuju za zkoušku osudu... Za první republiky vyšla kniha „Jedeme do Bodele“. Taková učebnice dadaismu. Cituju jeden příběh: „Na chodníku ležela pětikoruna, na ní však bohužel chrchel. Měl jsem několik možností: korunu zvednout a neočištěnou dát do kapsy nebo zvednout ji, očistit a dát do kapsy. Zvolil jsem třetí možnost: pětikorunu jsem zvedl, očistil a položil zpátky na chodník.“

Ludvík Vaculík, LN 4.1.2011

ODORICO (ODORIK) Z PORDENONE
(+14.1.1331)

Byl prvním cestovatelem českého původu, který pronikl na jižní polokouli. Jako první navštívil Tibet a jeho zmínka o Sumatře je nejstarším evropským záznamem tohoto jména. První zaznamenal čínský zvyk ohýbání ženských noh, první popsal způsob lovu pomocí foukacích trubíc či pomocí kormoránů. V jeho středověkém rukopise ožívá starořecké přesvědčení o kulatosti Země, v jeho kultivovaném popisu není téměř stopy po civilizační přezíravosti či nadřazenosti. Začtème se do rukopisu františkánského mnicha ze 14.století, jehož jméno bylo neprávem zapomenuto. Byl synem vojáka Přemysla Otakara II. a jmenoval se Oldřich z Furlánska.

Do Asie se vydal jako papežský vyslanec (mezi lety 1314-1318).

Teprve tři sta let po Oldřichovi pronikl do Lhasy portugalský jezuita Antonio de Andrada (1624). Roku 1661 se sem dostali další jezuité (Rakušan a Belgičan) a jejich poznámky o hlavě lámaistického náboženství jakožto „d'ábelskému bohu-otci“ dávají vyniknout Odorikově snášenlivosti a pokoře. Neodsuzuje, lehce naznačí nesouhlas, ale nezatrácuje...

Odorikův cestopis vyšel česky v úplné verzi až v r.1962.

„Ačkoliv již mnozí jiní pověděli mnohé a rozličné o zvycích a zvlátnostech tohoto světa, přece dlužno vědět, že já bratr Oldřich, Čech, z Furlánska, mohu po pravdě vypovědět mnoho velkého a úžasného, co jsem slyšel a viděl, když jsem z vlastní vůle a s pověřením svých představených přes moře se přeplavil a navštívil země nevěřících, chtěje sklídit nějakou žeň duší.“

„Protože však zprávy cestovatelů jsou často rozdílné a odporují si, chci v této knize líčit jen to, co jsem sám viděl, a jestliže k tomu připojím některé věci, které jsem slyšel vypravovat od hodnověrných lidí... učiním tak jen zřídka a vždy upozorním, že jde o zprávy z doslechu.“

„Nejprve tedy jsem se přeplavil přes Větší (Černé) moře a tak jsem se dostal do Trabzonu, který se ve starověku nazýval Pontus... Odtud jsem přišel do Větší Arménie, a to do města zvaného Arziron (Erzurum)...

„Odtud jsem cestoval do města zvaného Yezd, které je perským městem nejbližším Indii a od něhož pouhý den cesty je vzdáleno Moře písku. Nuže, toto Moře písku jest úžasná věc a převelice nebezpečná. Neboť je veskrze suché a bez nejmenší vláhy a nespo-

četní jsou lidé, kteří tímto mořem byli přemoženi, utopeni a pohřbeni v tomto písku. Neboť toto písčité moře se přelévá jako moře v bouři a tvoří kopce hned zde a hned onde, jak je vítr žene.

Odtud jsem se vydal do Chaldejce, což jest velké království a na cestě tam jsem minul věž Babylónskou, která jest čtyři dny cesty od města. Zdejší muži jsou krásní, ženy však ošklivé. Mužové tam chodí vyfintění a ozdobení, jako u nás ženy. Tito muži nosí na hlavě zlaté čelenky s perlami, ženy však mají na sobě jen nevzhlednou suknicu po kolena a širokými, dlouhými rukávy až skoro zem zametají. Tyto ženy pak chodí boso, nohavice jim splývají k nohám, a jejich vlas není učešán ani spleten, nýbrž chodí načisto rozčuchané. A jako u nás muži pouštějí ženy, aby šli před nimi, tak zde ženy musejí pouštět muže, aby šli jako první. Zde jsem viděl mladého muže, který si bral za manželku krásnou mladou dívku, a nevěstu provázely jiné hezké dívky, které plakaly a nařikaly, zatímco ženich tu stál v nádherných šatech a se sklopenou hlavou. A za chvíli mladý muž vsedl na mezka a uboze oblečená nevěsta ho následovala pěšky a bosa... A mnoho jiných věcí je v tomto městě, ale vyprávět je by nebylo slušné.“

Foto: Jan Košťál

„Země Tana jest výtečné polohy a má veliké množství chleba a vína a stromů. V dávných dobách to bylo město věhlasné, neboť náleželo králi Porovi, jenž svedl tak velkou bitvu s králem Alexandrem. Obyvatelé této země jsou modloslužebníci, neboť uctívají oheň, hady i stromy. Všichni lidé zde chodí nahí, nosí pouze kus látky, který svazují vzadu a je dostatečně velký, aby zakryl jejich nahotu. Všechen lid tohoto kraje se klaní volu jako bohu a nejedí jeho maso, říkájíce, že je posvátný. Po šest let užívají ho k práci, sedmého roku však mu dopřejí klidu a určí mu určité veřejné místo, prohlásivše ho od té doby za zvíře posvátné. Těž dodržují takovýto ohavný zvyk: každého rána vezmou dvě nádoby, zlatou a stříbrnou, a když je vůl vyveden z chléva, umístí se nádoby pod něj,

takže jedna zachytí jeho moč a druhá jeho trus. Močí si omývají tváře a lejnem se malují nejprve uprostřed čela, potom na obou tvářích a konečně na hrudi. Když se takto pomaží na těchto čtyřech místech, mají za to, že pro ten den jsou posvěceni. Ale modloslužebníci tohoto kraje mají ještě jeden velmi hanebný zvyk. Neboť když zemře muž, mrtvého spalují, ale měl-li manželku, za živa s ním ženu upalují říkájíce, aby šla pobývat se svým manželem na onen svět. Když však žena měla se svým manželem syny, může u nich zůstat, pakli chce. Zemře-li však žena, není tu žádný zákon, který by muži kázal zemřít, ale chceli, může jinou ženu pojmout za manželku. Je tam rovněž zvykem, že víno pijí ženy a ne muži, a ženy mají vyholená čela, kdežto muži si neholí bradu. A mají ještě mnoho jiných pozoruhodných i ohavných zvyků, o nichž je lépe nepsat.“

„Blízko této země Jaua jest jiný kraj, zvaný jedněmi Paten (=Borneo?), jinými pak Talamasin. Král této země má pod sebou mnoho ostrovů. Zde rostou stromy, které dávají mouku a jiné, které poskytují med a víno, jiné pak, které dávají jed, nejprudší na celém světě. Proti němu je toliko jeden lék, totiž že ten, kdo jed pozřel, vezme lidské lejno, zředí je s vodou a tento nápoj vypije,

což ho před jedem zcela zachrání. A muži tohoto kraje, jdouce do boje, berou jeden každým s sebou dutou tyč, delší, než kolik činí výška muže, a do tyče vkládají osten otrávený oním jedem, a když fouknou do tyče, osten vyletí a zasáhne toho, koho chtěli zasáhnout, a kdo jest takto zasažen, nevyhnutelně zemře.

A všichni obyvatelé této země jsou kupci nebo řemeslníci a žádný člověk nikdy neprosí o almužnu, pokud rukama svýma vládne, byť byl sebechudší. O ty však, kdož v bídu upadli či nemoc, jest posta-

ráno nezbytnostmi. Muži, pokud o jejich zevnějšek jde, jsou pohlední, byť i barvy sinalé. Vousy mají tak řídké jako myšilovové čili kočky; ženy však jsou nejkrásnější a nejlepší na světě.

Znamením vznešenosti v této zemi jest mít dlouhé nehty. A proto někteří si nechávají růst nehty palců, až nehty obtáčejí ruce. Pokud jde o ženy, jsou pokládány za velmi krásné, mají-li malé nohy. Proto také mají tu matky tento zvyk: narodí-li se jí dcera, chodidla jí svazují a tak způsobují, že noha nemůže ani trochu růst.“

V roce 1775 byl Odorik prohlášen za blahoslaveného a v současné době probíhá proces jeho svatořečení.

vybral Zdeněk Hübner

RODINA

VLASTNICKÝ VZTAH K PARTNEROVI

Petr tvrdí, že svou ženu miluje. Ona má spíš pocit, že ji považuje za součást svého vlastnictví. Sám o všem rozhoduje, určuje pravidla, manželka se musí podřídít jeho požadavkům, ať jsou jakkoli nerozumné či přehnané. Chce ji neustále kontrolovat: „Mám na to právo, je to přece moje žena,“ tvrdí.

Mít něco jen pro sebe, vlastnit, je přirozenou lidskou potřebou. Z existenciálního hlediska nám osobní vlastnictví poskytuje jistotu a bezpečí. Problém nastává, když si začneme přivlastňovat naše blízké a chovat se k nim jako k majetku. To všechno ze strachu, že je ztratíme. Nárokovat si jejich čas, pozornost, myšlenky, rozhodovat o jejich životě. Do jisté míry je tento postoj společností legitimizován, například tím, že svého partnera běžně představujeme slovy můj muž, moje žena. Taky romantické vyjádření typu „jsi jenom můj a já jenom tvoje“ pokládáme za důkaz lásky, ale ve skutečnosti tato slova můžou signalizovat uvíznutí v majetnickém vztahu. Bez ohledu na to, co jsme tomu druhému poskytli, kolik času a síly jsme investovali, nemůžeme si na něj uplatňovat žádný nárok.

Slabost maskovaná silou

Každý z nás touží po blízkém vztahu. Když však postavíme svůj vzájemný vztah na postoji být všim jeden pro druhého, staneme se závislými jeden na druhém. Budeme kontrolovat, přivlastňovat si toho druhého a žárlit. Časem vysněný vztah začneme pomalu ztrácet, paradoxně kvůli snaze udržet si ho. Dělat si majetnický nárok skončí duševním utrpením pro oba. Nikoho nelze nutit k tomu, aby uspokojoval naše potřeby, aby byl takovým, jakým ho chceme mít., aby reagoval tak, jak bychom si přáli, anebo aby se cítil, jak si myslíme, že by se měl cítit. V majetnický nastaveném vztahu partneri ztrácejí vlastní cenu a sebeúctu.

Lidé, žijící ve zdravém vztahu se nesnaží ani vědomě, ani nevědomě o to, aby se navzájem zotročili. Milovat člověka znamená přát si, aby zůstal sám sebou. I přes květnatá rčení o jednom těle a jedné duši jsou stále samostatnými bytostmi. Loajalita ve vztahu se zakládá na důvěře a úctě. Je možné ji jenom nabídnout, ale nikdy vymáhat.

Žárlivost a boj o moc!

Potřeba vlastnit partnera je spojena se žárlivostí a taky se závislostí na partnerovi a s bojem o moc. Majetnický člověk může vlastním chováním postupně všechny své partnerské vztahy ničit – a současně mít pocit, že se chová tak, aby vztah chránil. Nechápe, proč někdo zpochybňuje jeho přístup, protože se mu zdá jako jediný správný

a spravedlivý. Může se cítit nepochopený, protože pokládá neustálou kontrolu svého partnera za důkaz toho, že mu na něm záleží. Musí přece vědět o všem, co partner prožívá, po čem touží a jaké má kolegy. Nesmí mít žádná tajemství.

Vyjádření typu „kdo nežárlí, nemiluje“ jsou jenom pouhé výmluvy a neúčinný sebeklam, kterým se snaží majetnický partner zakrýt své vlastní pocity nekompetence, nedostatečnosti, nízké sebevědomí a sebeúctu.

Právě pocity méněcnosti jsou tím, co sytí chování žárlivce. Osoby, které bez zjevné příčiny nedůvěřují svému partnerovi, ve skutečnosti nevěří sobě samému a svým schopnostem. Neváží si sami sebe a nečekají od druhých, že je ocení. Přežívají vnitřní postoje typu: „nejsem dost dobrý, nestojím za to“ – byť se je pokoušejí potlačovat a „neslyšet“. V této situaci je těžké snažit se změnit chování takového partnera, bez toho, aniž by

Foto: Marek Przewczek

pracoval na zvyšování vlastního sebevědomí, sebekontroly a zvýšení hodnoty sebe sama.

Žárlivec nemá horšího nepřítele než sám sebe. Svým chováním od sebe odhání ty, které miluje. Obává se ztráty lásky, ale to mu nebrání podezřívát, manipulovat, křičet, vynucovat, zakazovat. Není schopen přijmout odpovědnost za své chování, je přesvědčen, že za jeho trýznivé pocity je odpovědný partner.

Majetnickí partneri neberou v úvahu pocity druhých, jsou sobečtí a nezralí. Druhý člověk se pro ně stává prostředkem na zmírnění existenciální úzkosti, vlastní potřeby přitom mnohdy potlačují nebo je nedokážou zformulovat.

Žiju jen pro tebe

Člověk nemůže dovolit jiným, aby ho milovali víc než on sám. Do takové míry, do které se člověk sám přijímá a miluje, se cítí přijímaný a milovaný jinými.

Partner, který je „tím slabším“, se v majetnický nastaveném vztahu postupně nechává zbavovat kompetencí, stává se závislým. Je pro něj typické podřizování všech záležitostí partnerovi, pocit obětování se. Je schopen náhle změnit plány kvůli partnerovi, omlouvá se za chyby. Je nesamostatný, potřebuje někoho, kdo za něj rozhoduje – a partner mu

dává najevo, že ví, co je pro něj nejlepší.

Člověk v zajištění majetnického vztahu nemá vlastní názory ani koničky. Veškerý svůj čas chce trávit s partnerem, který je „celým jeho životem“. Partneri se v majetnický nastaveném vztahu cítí nespokojení a nejistí, zároveň (či právě proto) vyžadují projevy náklonnosti, lásky, pochopení.

Když se majetnický vztah a žárlivost spojí s násilnickými sklony, je to navíc velmi nebezpečná kombinace.

Jak z kola ven?

Problémem je, že takto nastavené vztahy více méně odolávají poradenským a terapeutickým intervencím. Motivace ke změně chování musí být totiž velice silná. Důležitý krok by měl udělat především partner – oběť a zvážit své setrvání ve vztahu. Šance, že ve stávajícím partnerství unikne z bludného kruhu výčitek, podezřívání a neustálé kontroly, je poměrně malá.

Chce-li partner, který má tendenci ovládat druhého, ve vztahu něco změnit, musí nejprve přijmout odpovědnost za své chování. Spolupráce s odborníkem je prakticky nevyhnutelná a měla by být cílená zejména na zvyšování sebehodnocení.

Pokud majetnický nastavené vztahy nedospějí do vyhraněného, patologického stadia, šance na změnu existuje.

Jak můžete pomoci svému majetnickému partnerovi?

Přijmete, že váš partner má vážný problém, navrhněte mu terapii.

Dejte mu jasně najevo, že nedovolíte, aby o vás rozhodoval, jak si zamane.

Vysvětlíte mu, jak se cítíte a jak vám jeho zacházení s vámi ubližuje.

Podpořte ho při změně chování – počítejte ale, že se jedná o dlouhodobý proces.

Chcete změnit svůj majetnický přístup k partnerovi?

Naučte se mít rád sám sebe a věřit si!
Převzmete odpovědnost za svoje pocity!
Respektujte svého partnera!

Podporujte svého partnera, aby dělal, co chce!

Dejte partnerovi tolik svobody, kolik potřebuje!

Nezbavujte ho kompetencí!
Najděte si vlastní koničky,
netravte všechny čas spolu!

Strategie, jak nevytvořit majetnický vztah, podle Virginie Satirové

Chci tě milovat, a přitom tě neomezovat.

Oceňovat tě, a přitom ti nelichotit.

Být s tebou, a přitom tě nerušit.

Zvát tě, a přitom si nedělat nároky,

Opouštět tě, a přitom nemít pocit viny.

Říct ti své výhrady, a přitom tě neomezovat.

Romana Kizeková,
Psychologie dnes, 12/2010

REVITALIZACE AREÁLU STŘEDOVĚKÉ TVRZE ORLICE

Iniciátorem projektu obnovy tvrze Orlice je letohradský rodák a podnikatel, mimo jiné i zakladatel Muzea řemesel, Pavel Tacl. O zakoupení a opravě tvrze uvažoval již v roce 1991, tehdy však pro účel výrobních prostor své firmy Unita. Pro nedořešené majetkové vztahy a malou výrobní plochu nebyl tento záměr dokončen.

Po roce 2007 byla však situace jiná, objekty autodílny byly nejdříve opuštěny majitelem spotřebním družstvem Konzum, následně i nájemcem dílen Technickými službami a při ochotě majitelů k prodeji tvrze došlo k zásadní dohodě mezi pěti subjekty.

Záměr a cíl rekonstrukce však již byl jiný – vytvořit nový turistický cíl s historickými prostory tvrze, originálními expozicemi a restaurací. V první fázi bylo v patře uvažováno i o několika interiérově zajímavých pokojích pro ubytování.

Pro takto finančně náročný projekt bylo vhodné sehnat spojence, který by pomohl projekt po všech stránkách realizovat. Pavel Tacl seznámil se svým plánem a záměrem svého kamaráda, také letohradského rodáka a významného podnikatele, Ing. Jaroslava Tomana, který v té době pracoval jako generální ředitel firmy OEZ, s.r.o.

Společný zájem a názor na věc dal vzniknout firmě EYWAN s.r.o. Další společná jednání a výhled na získání dotací i obchodní duch Ing. Tomana změnil záměr obnovy objektu tvrze ve velkorysý projekt revitalizace celého areálu s výstavbou hotelu, dalších provozních objektů, přivedením plynovodu a dalších sítí. Po zakoupení objektu tvrze, autodílny a stodoly od 4 majitelů byla na základě podrobného zadání zahájena soutěž na výběr projektanta.

Tuto soutěž vyhrál atelier 3AS – Jiří Solnař, kde řešení a vizualizace Ing. arch. Víta Solnaře byla nejpřesvědčivější a splnila představy investorů. Vít Solnař je aktivním vyznavačem středověkého života, což se velmi příznivě v jeho práci projevilo. Nadhled a zkušenosti jeho otce, kromě jiného, zklidňovaly všechny vzrušující diskuze vedoucí k uspokojení představ investora.

Po nabytí stavebních povolení (mimoходом je jich asi 10), bylo 28. 1. 2010 požádáno prostřednictvím firmy REDEA o poskytnutí dotace z evropských fondů pro strategický rozvoj turistického ruchu.

Dne 17. 9. 2010 bylo po zveřejnění výsledků 14. výzvy zřejmé, že projekt „Revitalizace středověké tvrze Orlice“ získal v Pardubickém kraji v hodnocení nejvíce bodů a stal se tak nejvyšší kvalitním projektem kraje!

10. listopadu byl hejtmanem pardubického kraje a předsedou Regionální rady Mgr. Radko Martínkem předán společností EYWAN dekret na dotaci projektu ve výši 66,497 mil. Kč.

Vize a cíle projektu:

Hlavní vizí projektu je vybudovat nový atrak-

tivní turistický cíl v regionu OHP (Orlické hory a podorlicko) v Pardubickém kraji.

Po otevření areálu v polovině roku 2012 dojde k:

(1) Vytvoření kvalitní a kapacitně dostačující nabídky ubytovacích kapacit – cílem projektu je vybudování 4**** hotelu s wellness, s celkovou kapacitou 52 (+19) lůžek.

(2) Vybudování kvalitní a kapacitně dostačující nabídky stravovacích kapacit v atraktivním historickém prostředí – cílem projektu je vybudování restaurace v renesančním sálu a terasy s vyhlídkou na rybník s celkovou kapacitou 103 míst (48 + 55).

(3) Zvýšení atraktivity území z hlediska cestovního ruchu prostřednictvím:

- revitalizace objektu středověké gotické tvrze Orlice s možností prohlídek původních středověkých prostor, expozic historických zbraní, dobového vybavení tvrze a života na tvrzi,

- nabídky prohlídky expozice knižtisku s možností praktického vyzkoušení práce na historických knihařských strojích,

- nabídky zážitkové gastronomie v rámci středověké krčmy v renesančních sklepních prostorách tvrze,

- nabídky doplňkových volnočasových služeb pro návštěvníky (prohlídka areálu, využití dětského hřiště, wellness, koncerty, divadla, relax v přírodě...).

V roce 2010 se podařilo zajistit:

1. Demolici všech objektů autodílny, které zde v letech 1976 zbudovalo spotřební družstvo Jednota Ústí nad Orlicí.

2. Přeložku vrchního vedení elektřiny vedoucí na jižní straně tvrze do země.

3. Regulaci potoka přivádějícího vodu do rybníku.

4. Přivedení plynovodu do areálu tvrze (asi 750 metrů).

5. Firma ČEZ a.s. instalovala novou trafostanici pro areál tvrze, která bude propojena i s již přeloženým vedením, a posílí tak i horní konec části Letohradu-Orlice.

6. Byl proveden generální úklid okolo rybníku (osazen odpadkový koš k lavičkám na hrázi).

7. Dopravní značkování bylo omezen provoz motorových vozidel na komunikaci okolo rybníku.

8. V objektu tvrze Orlice byl proveden archeologický průzkum s významnými objevy.

9. Probíhá příprava na výběrové řízení dodavatele stavby.

Společnost EYWAN děkuje tímto všem, kteří přípravu projektu v rekordním čase jakkoliv umožnili, podpořili a usnadnili, mimo jiné i pracovníkům Městského úřadu v Letohradě v čele se starostou Petrem Fialou a pracovníkům pověřeného úřadu s rozšířenou působností v Žamberku a dále Regionální radě a pardubickému krajskému úřadu v čele s hejtmanem Radko Martínkem, za vysoké hodnocení projektu a jeho podporu.

STÁVKA

Se stávkou zaměstnanců někdo souhlasí, někdo nesouhlasí, každý z nás by se měl ovšem zamyslet nad pravým důvodem stávky. Tím rozhodně není jen protest proti snižování platu. Hlavní důvod přece je, že stávkující nevidí rozumné důvody pro jejich snižování. Argumenty a fakta, která zazní nížeji, nejsou nová, ani objektivní. Jen se zdá, že hlavně ve vládě, se nad nimi nechce nikdo zamýšlet.

Je krize ...

Ano - ale, který z úředníků, lékařů nebo policistů ji zavínil? Celosvětovou krizi rozpoutaly chamtivé a nepoctivé finanční ústavy a ratingové firmy. Do nepoctivých praktik byli namočení světoví finanční hráči, někteří i s pobočkami či působností v České republice. V rámci krize se mnohé banky po celém světě dostávaly do ztrát - české pobočky jsou ale v neustálém zisku, který posílají od počátku krize mateřským společnostem do zahraničí. Češi tak mj. pokrývají ztráty způsobené jinde a jinými. Státní zaměstnanci se těžko smíří s tím, že oni budou platit za podvody v nejbohatším podnikatelském oboru.

Stát má dluhy

Ano - otázka proč je má, je na knihu. Řekněme si poctivě, že tu jsou dvě hlavní příčiny - rozkradení, v lepším případě téměř rozdávaní stamiliardového majetku za vlády pravice. A neúspěšné hospodaření. Neúspěšné hospodaření i za vlády levice v dobách, kdy jsme mohli šetřit na zlé časy. Případně sanování škod po minulých vládách a pokračování ve „zlodějnách“ u veřejných zakázek. Školníci z Uherského Hradiště stěžují, proč politici, kteří figurovali u rozkrádání majetku a příjmů státu, teď chtějí náhradu škody po nich. Jejich názor má nepominutelnou logiku.

Stát musí šetřit

Ano - s tím se ztotožní každý, věřím že včetně stávkujících, ale s důrazným dovětkem - užiteční a pracující lidé by měli být o peníze obíráni až na posledním místě. Utrácení státu a veřejných institucí za nesmyslné, předražené projekty či nesmysly je bezpříkladné. Příkladem bychom našli tisíce a v řádu stovek miliard v rámci posledních dvou desítek let. Jen z posledních dnů si vzpomeňme na několik perliček:

Nemocniční nákupy nepoužitelných teploměřů, které mají odchylku až 2 stupně po pěti tisících Kč, (zatímco nejpřesnější papirový je za pětikačku)

Zápalné šňury s dvouletou expirací

Pavel Tacl,

jednatel společnosti EYWAN s.r.o.

Poznámka:

Eywan je staročeská forma jména Ivan.

Ivan z Orlice byl prvním písemně doloženým majitelem tvrze Orlice v roce 1361. V té době však již sídlo existovalo několik desetiletí.

nakoupené v množství na 225 let za 40 mil korun.

Zpráva NKÚ: Nejméně polovina z každoroční státní dotace ve výši 50 miliard se na silnicích a dálnicích utrácí za stavby, které jednak bývají předraženy a jednak nemají žádný ekonomický efekt.

Stát je ve fázi, kdy jeho „schopnost rozumně nakupovat se změnila ve schopnost utrácet peníze“. Ekonom a člen národní ekonomické rady vlády Pavel Kohout pro Hospodářské noviny prohlásil: „Pokud by se zakázky (veřejné) lépe vypisovaly a organizovaly, ušetřené peníze by smazaly většinu schodku státního rozpočtu.“

Kdo je za vypisování a pravidla veřejných zakázek odpovědný - stávkující zaměstnanci?

Státní rozpočet neprojedli důchodci

Z výše uvedeného si troufnu odvodit ještě jeden podotek - dluh není tak velký proto, že by ho projedli důchodci, nezaměstnaní nebo matky s dětmi. Je velký proto, že co šlo, to se nesmyslně utrácelo a rozkrádalo. Pokud

jde o dávky těm, kdo nepracují, přestože by mohli, dávala je dlouhá léta svorně pravice i levice. Ani tu nenesou odpovědnost zdravotní sestry s hasiči. Nejsou to sociální dávky, které ruší stát. Jsou to miliardy na konsolidaci bank nebo ztrátových železárén. Je to veřejná podpora mnohých „velkopodnikatelů“. Největší „sociální dávky“ dostávají bohatí podnikatelé formou dotací a můžeme říct, že čím bohatší, tím více dokáží na nejručnější nesmyslné „EU projekty“ ukousnout. Tváříme se, že dnes jde ponejvíc o evropské peníze - ale to je přeče nesmysl - jde o naše peníze, které jsme do EU poslali a vracejí se zpět z většiny jen vyvoleným.

Nedůvěryhodní spořilci

Ministr dopravy Bárta nebo Saša Vondra na obraně se od nástupu do funkce pustili do auditů a chapadla chobotnic identifikují a řežou. Oba také vyhazují každého, kdo je jen podezřelý z korupce nebo mrhání veřejnými penězi. Bohužel k získání důvěry ve vládní škrty to nestačí. Na garanta úspor se pasoval Miroslav Kalousek ověněný skandály z předražovaných nákupů na ministerstvu obrany. Ten politik, který léta spoluvěděl i vedl KDU - ČSL odpovědnou za ministerstva, kde se rozkrádalo nejviditelněji - tedy na obraně a dopravě. Ten ministr, který dnes přijímá úředníky vyhozené pro podezření

Foto: Jindřich Špaček

z korupce z jiných ministerstev. Nepopularita pana ministra není daná tím, že chce šetřit. To je jen zbožné přání. Je daná tím, že lidé mají pocit, že vodu káže ten, kdo přes desítku let pil víno. A nemám na mysli alkohol. V tomto ohledu může být naopak pan Kalousek pro některé lidsky sympatický.

„Plošně škrtat umí i cvičená opice“

Problém v popularitě úspor je daný také plošnými a nepromyšlenými škrty - viditelná je snaha bezhlavě uspořit, ber kde ber. Když se spojí v moderní firmě, tak šéf nemůže dát příkaz uspořte na všem a všude tolik a tolik, bez ohledu, co se stane. První na řadě je analýza, audity stávajícího stavu, s rozbořením následků budoucích úspor. Úspory nesmějí ohrozit efektivitu firmy, ale naopak ji posílit. Ve světě i u nás jsou analytické firmy zaměřené na audity efektivit v komerčních i státních firmách. Pracují „zdarma“ - za odměnu si berou procenta z uspořené peněz. Uspoří až 25 procent výdajů - při zachování stávajících výkonů. Proč stát - tedy ministerstva a státní orgány takové firmy neoslaví a nezadají jim studie, kde a za co ušetřit? Náklady by byly nulové, finanční efekt zaručený. O plýtvání už máme kuriózní svědectví z ministerstva dopravy, kde desetitisíce měsíčně stálo jen zalévání květin. Jako kdyby úředník neměl už sílu zalít kytku na svém okně. Nesmyslných

činností státu bychom našli opět tisíce. Je třeba je pojmenovat a skoncovat s nimi.

Důležité jsou i příjmy

Moderní stát nejraději vybírá peníze formou daní. Svůj majetek ovšem prodává či pronajímá obvykle za nízkou a netrzní cenu. Myslím, že bychom našli ovšem stovky nemovitostí či pozemků, které stát dokonce nechává ladem a ještě platí za jejich údržbu. A teď neříkám prodáme ten majetek - naopak - najdeme nájemce, kteří majetek zvelebí a budou ještě platit. Jak je možné, že šéfové státních či polostátních firem berou miliony ročně? V čem jsou tak výjimeční, když většinou úřadují v téměř monopolních firmách? Proč stát nehledí na zvýšení ziskovosti těchto firem a tyto zisky nevybírání? A nedělám si legraci, stát nečerpá zisky ze státních firem (např. Budvar). Je šílené, že stát dodnes nedaní sázky. Sázkové firmy sice mají odevzdávat procenta na veřejnoprávní účely, ale víme, jak to v praxi vypadá. Peníze se přelévají od party k partě. Bezespory by bylo dobré, kdyby stát uměl vybrat

peníze - ale vidíme, že například hejtmán Palas vládne až stomilionovým majetkem, který neumí vysvětlit, a na který si legálně nikdy vydělat nemohl, a s finanční policií to ani nehne. Zdanění nelegálně nabytého majetku je celosvětově osvědčená a praktikovaná věc - proč to samé nefunguje u nás, není záhada - zapadá to do výše uvedených faktů. Jako pravicový člověk také zastávám názor, že za své dluhy odpovídám já, ne druzí, a měl bych je platit ze svého. Vláda ale dnes uvalila plošnou pokutu lidem, kteří v drtivé části za schodky rozpočtu nemohou. Stát pravda by neměl utrácet víc než má. Na stranu druhou by škrty měly začínat od výdajů, které jsou nejvíce zbytečné. Objevit takový případ, rovná se zatím malému zázraku.

Šetřit se musí. Pokud ale vláda chce, aby se lidé obětovali za zlodějný druhých, měla by je o peníze žádat méně arogantně. Měla by padnout na kolena a o peníze své občany s pokorou prosit.

Tomio Okamura 10.12. 2010

Tomio Okamura je moravsko-japonský podnikatel (maminčina rodina pochází z valašské Bystřice pod Hostýnem), viceprezident Asociace českých cestovních kancelářů a agentur, osobní stránky www.tomio.cz

hlavě státu buďmež loajální. Ale o to nejde. Masaryk měl za to, že republika trpí přílišným partajnictvím. Když politik trvá na tom, aby se občanská společnost zredukovala na soubor politických stran, je jasné, že to je principiálně odlišný přístup k postavení občana ve společnosti a jeho politické a veřejné roli. Občanská společnost je u nás pořád v nedohlednu také proto, že občané nejsou ochotni se ve veřejných záležitostech angažovat. To souvisí s tím, že žijeme ve společnosti, která je spotřební. Svádí nás, abychom nakupovali, zadlužovali se, obdarovávali se více či méně nesmyslnými cetkami. Ale je to společnost, v níž se žije velmi pohodlně.

Není už klíše kritizovat konzumní společnost? Lidé chtějí konzumovat, proto tak žijí.

Jak říkal jeden americký sociolog: aby mohla spotřební společnost fungovat, musí si svého spotřebitele vychovat. A to přesně dělá. Vezměte si, kolik dostáváte týdně reklamních letáků na rozmanité druhy zboží. Člověk je masírován tím, co všechno se mu nabízí a bez čeho se zdánlivě nedá žít. Kalkuluje se s tím, že společnost je rozdělena podle Gaussovy křivky. Polovina je normálně inteligentní, čtvrtina je podprůměrně inteligentní a čtvrtina je nadprůměrná. Čím méně inteligentní člověk, tím snáze je manipulovatelný. Vzdělaný a kultivovaný člověk se přece mnohonásobně nezadluží, jako to udělaly tisíce domácností. To není jev, který by svědčil o „racionálním“ chování.

Tady vám opět můžu namítnout, že tak to přece bylo odjakživa. Vždycky byla menšina vzdělaných a kultivovaných a masa těch průměrných, s nimiž šlo dobře manipulovat.

Samozřejmě, ale rozdíl je v tom, že doposud nikdy předtím neexistovala společnost, která mohla nabídnout všem bez výjimky takové množství spotřebních statků. Z tohoto pohledu je absurdní vzpomínat na dobu reálného socialismu, kdy byly v obchodě jedny kozačky. Stejně tak je absurdní, když je dnes ve třiceti obchodech sto druhů kozaček. Lidé se ocitají v situaci sovětských Židů, kteří emigrovali do Izraele a vrátili se do Sovětského svazu, protože byli vystaveni dennodenní volbě. Pořád se museli rozhodovat. To je trvalý stav člověka ve spotřební společnosti. Každý den se rozhoduje, zda si koupí to nebo ono.

Takže pak není divu, že lidé hloupnou, zadlužují se a poslední, na co myslí, je angažování se ve věcech veřejných.

Jistě, navíc spotřební společnost je ustavena tak, aby spotřebitel příliš nepřemýšlel a bavil se. Všechno musí být zábavné a všichni se musí bavit. I když se srazí čtyři osobáky, zpráva o tom musí být zábavná. Stejně tak vzdělání. Komenský sice říkal Škola hrou,

ale nemyslel to přece tak, že si sedneme do kruhu, uděláme si ohniček a každý si bude říkat, co chce. V určitém věku hra končí, jenže naše společnost by si dnes nejráději hrála pořád. A všechny vnější impulzy ji k tomu ponoukají. Žijeme v době, kdy se dramaticky zkracuje čas mezi objevem a jeho přeměnou ve zboží. Když Edison objevil žárovku, trvalo 15 let, než se jí začalo svítit. Když někdo vymyslel iPod, dostal se na trh během roku a svět začal šilet.

Nepůsobí rychlý rozvoj technologií rozdělení společnosti? Mladí se na nejrůznější novinky rychle adaptují, zatímco staří zaostávají...

Tato disproporce způsobí, že s postupujícím věkem budou starší lidé ztrácet šanci na vzestup, protože nebudou stačit tempu mladé generace. Ta se do rychlého světa iPodů a iPhoneů narodila, kdežto já se narodil do světa, kdy jsme měli jedno rádio. Mladí tedy budou nadávat: my na vás musíme dělat, a staří budou říkat: ale my jsme si na sebe vydělali.

S tím se asi nedá nic moc dělat.

Ne, ale musíme o tom alespoň vědět. Tento mezigenerační konflikt, který začíná jasně prosvitát, se týká pádu autorit a rozkymácení hodnotových systémů. V minulosti existoval tradiční respekt vůči starším, dnes pomalu uhasíná. Do příštího desetiletí bychom si tedy měli přát, abychom se méně bavili a více přemýšleli, aby se více kultivovala naše politická scéna a aby občané byli více ochotni se angažovat ve věcech veřejných. Víím, že takhle řečeno to zní velice prostoduše. Ale na druhou stranu - na začátek nového roku si můžeme dovolit trochu moralizování.

M. Petrusek, nar. 15.X. 1936 ve Zlíně. Vystudoval filozofii a dějepis na FF MU v Brně. Počátkem 60. let se aktivně účastnil snah o reinstitucionalizaci sociologie jako vědního oboru. V letech 1964-1967 byl výzkumným pracovníkem Ústavu sociálně-politických věd Univerzity Karlovy. Publikoval výzkum rozvrstvení české společnosti, kniha však byla po sovětské intervenci stažena a vyřazena z knihoven. Po r. 1970 byl vyskrtnut z KSČ a nemohl publikovat. V r. 1979 utrpěl infarkt, změněné pracovní schopnosti však využil k přednáškové a publikační činnosti v tzv. sedé zóně. V r. 1990 se habilitoval jako docent sociologie na FF UK, poté přešel na FSV UK, kde se stal děkanem. Byl také předsedou Masarykovy české sociologické společnosti a od r. 2000 profesorem ISS FSV UK.

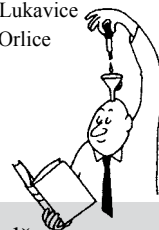
Krystyna Wanatowiczová,
MF DNES, 3.1.2011

Foto: Aleš Krátky

K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

neděle 9.1.	Svátek Křtu Páně
7.15 h. Letohrad	Iz 42,1-4.6-7
8.45 h. Mistrovice	Ž 29
10.15 h. Orlice	Sk 10,34-38 Mt 3,13-17
sobota 15.1.	18 h. Mistrovice
neděle 16.1.	2. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Iz 49,3.5-6
8.45 h. Lukavice	Ž 40
10.15 h. Orlice	1 Kor 1,1-3 J 1,29-34
sobota 22.1.	18 h. Lukavice
neděle 23.1.	3. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Iz 8,23b-9,3
8.45 h. Mistrovice	Ž 27
10.15 h. Orlice	1 Kor 1,10-13.17 Mt 4,12-23
sobota 29.1.	18 h. Mistrovice
neděle 30.1.	4. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Sof 2,3, 3,12-13
8.45 h. Lukavice	Ž 146
10.15 h. Orlice	1 Kor 1,26-31 Mt 5,1-12a
sobota 5.2.	18 h. Lukavice
neděle 6.2.	5. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Gn 2,7-9, 3,1-7
8.45 h. Mistrovice	Ž 51
10.15 h. Orlice	Řim 5,12-19 Mt 4,1-11
sobota 12.2.	18 h. Mistrovice
neděle 13.2.	6. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Sof 2,3, 3,12-13
8.45 h. Lukavice	Ž 146
10.15 h. Orlice	1 Kor 1,26-31 Mt 5,1-12a

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad • Redakce: Iva Marková, Miloslava Šejvlová, Václav Vacek, jazyková úprava Jana Kalousková, e-mail: ivamarkova@tiscali.cz • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz
Registřikové č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741